

1846-09-13

AFSENDER

J.Th. Lundbye

MODTAGER

P.C. Skovgaard

FAKTA

Dokumenttype:

Brev

Afsendersted:

Kallundborg

Modtagersted:

Storekongensgade 260

Omtalte personer:

Amalie Elisabeth Freund

Olympia Freund

Lorenz Frølich

N. F. S. Grundtvig

Svend Grundtvig

N.L. Høyen

Cathrine Lundbye

J.Th. Lundbye

P.C. Skovgaard

Arkivplacering:

Mappe 34 nr. 25

DOKUMENTINDHOLD

J.Th. Lundbye opholder sig hos syge slægtninge i Kalundborg. Han fortæller, at han vandrer ved Refsnæs, hvor han ser på stensætninger. Han beder P.C. Skovgaard give en grundig beskrivelse af sine oplevelser ved Møns Klint.

TRANSSKRIFTION

S:T:

Hr Landskabsmaler P:C: Skovgaard

Store Kongensgade N: 260, 3die Sal.

Kjöbenhavn

frit

Kallundborg Søndag 13 Sept 1846.

Kjære Skovgaard!

Du er et rart Menneske, dog det veed Du vel, thi man kan neppe eie et saa iegodt Gemyt, uden selv at have en Fornemmelse deraf, men hvad Du skal vide er: at baade jeg og min kjære Moder, samt de Gamle have alle glædet os ved Dit opofrende Tilbud, som jeg sandsynligviis ogsaa benytter mig i det mindste deelviis af. Jeg er endnu her, men ved første Leilighed afgaare jeg til Vallekilde, som jeg absolut vil gjæste, nu kanskee for en kort Tid, da jeg i Tilfælde af ondt Veir og deraf flydende forhindringer for at male, allerede kan begynde hos dig paa noget af de 4 Billeder, der løbe rundt i mit Hoved, og hvoraf dog vel en Deel komme synlige frem. Her seer det lige sørgeligt ud, Rikke skal være bedre, jeg kan næppe see det, og Andrea, min lille Guddatter, er nu endnu svagere og dertil tilsyneladende mere lidende. De to mindre ere bedre, dog kun Drengen fra igaar af lidt oven Senge. Det gamle Hjem er, selvom denne Ulykke ikke var ramt, saa forandret og svagt, at det ikke har beholdt endog kun Skyggelighed med det gjæstfrie Huus, der saae vor Barndoms og Ungdoms Ferie-Glæder, og et i Sandhed sørgeligt Lod traf min Moder, da hun bestemte sig til at opofre sig til Tjeneste og Hjælp og Pleie hos de gamle Forældre, dog, føler hun det, da er det uden Klage, som Noget, der er naturligt og ikke kan eller skal være anderledes, hvormeget end hendes Sønner kunne ønske det.- Den Stilhed, kun afbrudt af Klager og Bedrøvelse, hvori disse 14 Dage ere hengaaede, dannede en voldsom Contrast til den nærmest foregaaende Tid for mig, og dog er jeg uendelig glad ogsaa for denne Tid, som jeg kun ikke kan og tør udstrække uden Frygt for at baade Arbeid og Humeur skulde lide for meget derved for en Person, der er tilmode, som han skulde gjøre nogle Mirakler. Saadanne ulmer det i mig og jeg ønsker og længes efter at tilfredsstille Eder, derhen

gaa alle mine Tanker og det har ogsaa allerede ved Studierne gjort mig mangel på Glæde. Her var det ikke meget, hvad jeg fik arbejdet, dog have vængerne ved Fjorden og især Møllebanken beskæftiget mig en Deel, fra det sidste Sted har jeg endog tænkt at udføre et Billed, om ikke noget meget stort, saa dog et rart lille, venligt Parti med 4 Møller, der levende kunde minde mig om et uforglemmeligt lille Møllemaal i Rom af Breughel. Som disse Steder vare de eneste her, hvor jeg maalede, saa vare de ogsaa mine eneste Spadseregange; kun een

-2-

Eftermiddag havde jeg blandt mange Glæder to store Sorger paa en Vandring gennem Raklev og Nostrup ude paa Refsnæs. Den første traf mig tæt ved Kirken i Raklev, hvor jeg fandt en af mine kjæreste Stensætninger delvis sprængt; der laa de kjære Stykker af den vældige Overligger skarp kantede og glimrende graa med brede røde Aarer og de Hallunker, de kunne ikke engang med eet Slag ødelægge den, men kun langsomt sønderlemme og pille ned, hvad der laa dem for høit baade til at eftergjøre og forstaae. Den anden var af lignende Art; da jeg i Nostrup, den næste By, dreiede til Venstre ned til Fjorden, fandt jeg der en uhyre Steen, som tit har glædet mig, ogsaa til dels i Stumper, som i hundrevis dannede en glimrende Krands om den endnu vældige Bul der stod i Midten dybt i Jorden; med Glæde saa jeg Stumperne af deres usle Redskaber, som den trodsig havde knaset - det er underligt, men som jeg af Naturen er konservativ og kun elsker den Liberalitet, der have sit Udspring af sand Humanitet, mens jeg kun kan skjænke den politiske, der vel i Grunden har en ligesaa god Basis, men tit i det enkelte ytrer sig saa skjædede, min Agtelse - saa er jeg naar der sees hen til Graasteen, og navnlig til Gravkamre og Altre, aldeles fanatisk, i en saadan Grad, at jeg ordentlig blev lidt gnaven over den Selvcritik, som Grundtvig i sine Qvædninger vedfører Digtet om Stenen i Gunderslevholms Skov. Hvad han der siger overdrevent og næsten afgudisk var mig i de deilige, klingende Vers ikke meget for meget i hvert Fald. - Dette kan Du nu tage som Du vil, men det er vist at jeg blev heet om Ørene ved den Tanke: at maaske skulde [Præsten] Kierkegaards deilige Ord: Lad falde, hvad der er paa Glid og mere til, som synes kun at staa osv - ogsaa udstrækkes til disse vor herlige Mindesmærker om de gamle Bjørne, ja Ulve! Men ogsaa Daaer og Duer, hvem det er min største Fryd at læse om. - Min lille Veninde, Lympa, er da syg, har hun endnu Sands for sine store Venner, saa bring eller besørg hende min Hilsen - Gud give, hun snart maatte komme sig og ikke skulde gennemgaa en saadan Elendighed, som den jeg her hver Dag seer for Øie. De Smaa som hængte ved mig, og som det var min Glæde at

lege med, ligge uden Tegn til at de kjende mig eller Nogen uden et ord, og de to med de blege Ansigter, blaae Læber og sorte Munde see næsten allerede ud som Liig; det er Ynkelt at see Børn i en saadan Forfatning - Gud forbyde, at Fru Freund skulde have en saadan Ængstelse for det kjære lille Menneske. Jeg gad hørt, hvordan hun bærer Sygdommen, om hun er taalmodig og føielig - det var underligt, om hun ikke skulde blive sin Natur tro og endog i denne Forfatning vise Træk, som kunne glæde og gjøre mangel Voxen til skamme:-

-3-

Jeg havde saa smaat ventet et Brev fra Sverre, til hvem jeg har skrevet, blot han ikke sner sig med at skrive, for han har vel nu knap Tid. Ham skal vi have rigtig fat i, han skal hjælpe paa os og vi efter Evne paa ham. Naar jeg hørte ham tale om Kjæmpeviserne og lagde mærke til, hvor fiint og uddannet hans Øre var for den rette Tone (Bebudelsen af hans egen Udgave samt Samtaler i den Anledning) da blev det mig saa klart, at han hørte, som vi saae - hvor fine kunne ikke de Følelser være, som bestemme ei for eller imod et Kunstværk og skjøndt tit uforstaaelige og tilsyneladende maaskee endog urimelige og ubillige, saa ere de dog fuldkommen berettigede, naar de aldrig gik et Haarsbred over Sandhedens Grændser; saaledes var det ogsaa med ham - et lille Ord, en ringe Forandring kunde øieblikkelig falde ham i Øret - og det har noget glædeligt, at den umiddelbare Følelse kan holde sig saa frisk og vaagen, thi den er det dog vist, der støder, det er jo øieblikkeligt, langt før noget Raisonnement kan lave sig tilrette og begynde at operere.

Jeg har skrevet til Lorenz, sender det maaske hermed, om Du paa en eller anden Maade kan faa mig til Deeltager i et Brev til ham, det kan ogsaa vente, jeg veed ikke hans nærværende Adresse rigtigt, og Du maa gjerne læse det igennem; Resultatet skulde være en Lovtale over Børstpenselen, som med sin Assistent, den tommelange, halvt gennemklippede, sylespidse, rødhaarede Ven, nu kunde gjøre "mig Tankerne glade." Og de Ting, hvortil jeg har samlet Studier, og hvortil jeg glæder mig ere: Malkepladsen (???) "Lundbyes Landskab" ved Lodskov, Söndersö "paa en anden Maade" og Møllebanken. Til Malkepladsen har jeg vel gjort et Udkast, men det er endnu for magert, jeg vil componere det om ligesaadanne men med Børstpenselen paa Lærred i samme Størrelse, som Billedet skal være, saa store Ting kan jeg ikke tegne; derfor sætter jeg ??? ved, thi paa dette Forarbejdes Udfald beroer det, Du forstaaer, som Krebs's Kostald forholdt sig til Billedet, saadanne, at man kan rode, fraadse og delicatere sig med alle mulige Bequemmeligheder hvad Materialet angaaer og uden at have det gruelige Ansvar, som hviler paa

Een, naar man veed: det er selve Billedet.- Meddel Höyens og Grundtvigs samt øvrige deltagende Venner heraf, hvad Du finder passende - og bring min hjertelige hilsen til Enhver, som tænker venligt paa mig. Ingen ængste sig for mig, jeg har ingen Skade taget paa Stemningen, og min Moder var 14 Gange 14 Dage værdt, men nøisom og forstandig som hun er, indseer hun det Nødvendige i at jeg tager herfra og har for længe siden talt opfordrende til mig derom.- Dine Bedsteforældre, Tanter og Onkels Familie beder jeg Dig ikke glemme med en venlig Hilsen -og, om Du kommer til Fru Freund, da sieg hende: at baade Moder og jeg tænke deltagende paa hende.- Hvis Du vil skrive endnu engang, skal det være mig kjært, og kunde jeg da ønske Svar paa 1/ er min Kasse kommet fra Livorne med mine Billeder og Klæder og Bøger, eller ligger Alt paa Havsens Bund? (Raffenberg eller Broder Carl veed maaskee derom) 2/ veed man Noget om Jerichau? Og hermed Tusind Levvel og Tak for Dit venlige Tilbud.

Din hengivne Ven Johan Thomas Lundbye.

|For øvrigt, da jeg ikke kommer saa hastigt, som det lader til, Du antager, saa havde det været mig meget kjært, om Du havde berettet Lidt mere om, hvad Indtryk og Udbytte Du havde havt af Möen. Om Du har malet saameget, at Du kan give mig en ordentlig levende Forestilling derom; det har jeg ikke af tidligere Billeder kunnet faa - Möens Klint og Bergens Stift, Golfen ved Neapel og Roms Campagne, Jyllands Heder og Berchtesgadens Bjerge, det er for visse Folk kun et Smørrebrød, Altsammen eens, af en Potte, de øvrige ere rent svundne hen i den Dissighed, som Tusinde af Middelmaadige aarlig forøger og hvormed Kunstens Hal befolkes.|

[illegible]

17

SKOVGAARD-MUSEET
Mappe 34 Nr. 25